

תלמודו בידו

דף ב עמוד ב

[א] אלו מפתחות לא מסרם הקב"ה יחד ליד שליח אחד, ומניין ?

[ב] לר' אליעזר, מניין שמזכירים גשמים מהיום הראשון של חג הסוכות, וממתי מתחילים להזכיר באותו יום ?

[ג] לר' יהושע, מדוע מזכירים תחיית המתים אף שלא בזמנה, ואין מזכירים גבורות גשמים בימות החמה ?

[ד] לר' יהודה בן בתירה, מאימתי מתחילים להזכיר גשמים ומדוע ?

[א] גשמים: שנאמר "יפתח ה' לך את אוצרו לתת מטר ארצך בעתו".
חיה נכה לפקוד האשה שתתעבר ותלד: שנאמר "ויזכור אלקים את רחל ויפתח את רחמה".
תחיית המתים: שנאמר "וידעתם כי אני ה' בפתחי את קברותיכם".
- יש שהוסיפו מפתח של פרנסה.
ולר' יוחנן, מפתח הגשמים כולל את כל עניני הפרנסה.

[ב] המקור: מלולב המרצה על המים, שמצותו כבר ביום הראשון של חג הסוכות.
שכשם שאי אפשר לארבעת המינים לצמוח בלא גשמים, כך אין קיום לעולם בלא מים.
מתחילים להזכיר: ביום (וכמו לולב). אבל בתפלת הערב עדיין אין מזכירים.
ולא למד מניסוך המים לחייב הזכרה מהלילה (כפי שהיו ממלאים כלי מים בלילה).

[ג] כל יום ראוי לתחיית המתים, ואילו גשם בימות החמה הוא סימן קללה.

[ד] מהיום השני של חג הסוכות.
שבכל מוספי החג נאמר לשון של "ונסכה", מלבד הימים:
שני שנאמר "ונסכיהם", שישי שנאמר "ונסכיה", ושביעי שנאמר "כמשפטם".
הרי האותיות מ' י' מ' מיותרות, לרמז לניסוך המים מן התורה.
והואיל ותחילת הרמז ביום השני, מתחילים להזכיר גשמים באותו יום.